

Kedves Testvérek!

A szeretet határtalan. A szerelem határtalan. A szerelem az szerelem. Mindegy a formája. A lényeg, hogy mit szolgál: propagandát, illúziók kergetését, marketing célokat és végső soron hatalmat, profitot. A gond azonban, hogy ha a szerelem határtalan, akkor a gyűlölet is az. A bosszú, ha elhagytak, ha megcsaltak, ha már nem szeretnek, ha mást is szeretnek... határtalanul rázuhannak az emberre és maguk alá temetik! A határok között élő ember határtalanságra vágyik és a szabadság érzését, illúzióját, kényszerét akarja megteremteni magának és másoknak is.

### 1. A prófétai szituáció

Határtalanságról olvastunk az Igében is! Jeremiás próféta társadalmi kontextusa elég világosan rajzolódik ki előttünk: Istentől való elfordulás, megkeményedett szív, generációkon át tartó istentelenség, deformálódott közösségi, szociális helyzet, korrump és a király, a vezetés érdekeit szolgáló papság, hazugság és ármány, lopás, sikkasztások, egyéni érdekek érvényesítése, csalás, megkövérédek, azaz némelyek aránytalan meggazdagodása.

Nézzük meg először, hogy mik a konkrét **tünetek**, amiket lát Jeremiás, és ami ellen felemeli a szavát? **Mi történik a háttérben és mi a folyamat**, amin végig megy egy ilyen közösség?

#### a. Mik a konkrét tünetek, amiket lát Jeremiás:

- 1) Vakság és süketség, azaz az érzékszervek, az érzékelés, a valósággal való kapcsolat megromlása és relativizálódása.
- 2) Az istenfélelem hiánya, azaz az Isten szava nem számít, Isten igazsága egy lesz a sok közül és Isten büntetése nevetségessé válik.
- 3) Isten ismeretének hiánya (ő a teremtő, gondviselő), azaz a Róla szóló kijelentés ismerete háttérbe szorul, elhalványul, eltűnik...
- 4) A bűn felismerésének hiánya, azaz ha nincs mi alapján megnevezni, nem is lesz mit megnevezni: egy idő után nem lesz bán sem.

#### b. Mi történik konkrétan a társadalomban, a közösségekben:

- 1) Igazság helyett hazugság...: így alakul ki az ideológia: olyan eszme, ami szolgálja az uralkodó hatalom érdekeit, de vajmi kevés köze van a valódi igazsághoz
- 2) A jó a rossz és fordítva: anómia és káosz, azaz felfordul a világ: a jót rossznak mondják és fordítva. Az értékek relativizálódnak.
- 3) A hazugságot szólják a vezetők: ez a propaganda. Amit erőteljesen szólnak, az lesz az uralkodó, a minta: mindegy, mennyi az igazság tartalma.
- 4) Szívük keménysége: lepattan minden, ami kritika, ami a valóságra figyelmeztet...
- 5) „Eszükbe sem jut...”: sötétség van, nem feltételezik, hogy más lehet a valóság, mint amit ők gondolnak.
- 6) Társadalmi igazságtalanság, elnyomás, mely a nincstelenek figyelmen kívül hagyással és kizsákmányolással legkülönbözőbb formáival van jelen.
- 7) A nép pedig, amely eltűri, „szereti” a hatalmaskodást– közöny, biztonság, beletörődés.

### 2. Kapásból visszapattan:

Azt tapasztalom, hogy nehéz viszonyulni egy ilyen Igéhez Isten népének, nekünk, nekem. Két nem jó reflex léphet leginkább működésbe. Egyrészt egyszerűen bólogatunk rá: igen, így van, mind nagyon bűnösök vagyunk, gyorsan megtérünk, magunkra húzzuk a bűnösséget, az emberi büntudatot, és azt hisszük, ennyivel megúsztuk a dolgot. Ez félelmetes, főleg mert elég egyszerűen működik. A másik reflex a visszapattanás. Ennek differenciáltabb formái vannak:

- a. Másról szól (mást ismerek fel benne): nézői vagyunk a világ sorsának, talán az életünknek is (elidegenedés)
- b. Önigazolás (de hát én nem..., vagy azért mert...): mindent megtettem, megteszek...
- c. Önvédelem (ha emberi indulat, odamondás, támadás, érthető, de amikor Isten szava szólít...): annyiszor vágta a fejemhez, bántottak ezzel... és a vége az önvád és hamis büntudat lett – felülről szólták, erkölcsi magaslatról...
- d. „Ne riogass a véggel...!”
- e. Nem lehet igaz, hiszen az ember jó...!

Ezek helyett arra van szükség, hogy figyeljünk, engedjük közel magunkhoz Isten szavát, mert akárhogy is, abból származik élet a számunkra!

### 3. Mi van mögötte, miért figyelmeztet Isten?

Ami segít bennünket és Isten mindenkori népét abban, hogy jól reagáljunk a prófétai szóra és az intésre az az, ha megértjük Isten atyai szívét és féltő szeretetét. Isten, a teremtő, a gondviselő, a szövetség Istene Jákób házának címzi az intést. Emlékszik rá: ők a szövetséges nép. Ők, akiket választottam. Velük vagyok szövetségben. És nem lankad a szerelmem irántuk, mert örök szeretettel szerettem őket és ezért nem hagyom szó nélkül, nem bírom nézni és hallgatni azt, ami folyik. Mert féltőn szeret, ezért megmondja az igazat: van jó és rossz. És ami most van, az nagyon távol van attól, ami Isten akarata. Ráadásul sok helyen elismétli, mi az út, mi az akarata: a megtérés, a visszafordulás, és az ebből fakadó igaz

cselekedetek, ami kemény változást és új kezdetet igényel minden szinten. Mindezt pedig azért teszi, azért int és figyelmeztet, mert nem akarja, hogy elvesszünk! Megmentő szeretet ez a határtalan, féltő szeretet.

#### 4. 3 kapcsolódó pont:

Hadd fogalmazzak most konkrétan három olyan kapcsolópontot, amiben megszólít, érint minket Isten Igéje, figyelmeztetése és szava.

##### a. Klímaváltozás

Hadd térjek ki röviden arra a kérdésre, ami nagyon felkapott és divat lett manapság. A klímaváltozáshoz kapcsolódó klímavédelem, keresztyén olvasatban a teremtésvédelem olyan kérdés, amivel, aki haladó és aktuális, mindenképpen foglalkozik. Talán te is tartottál műanyagmentes júliust...

Nagyon elgondolkodtató, hogy a jeremiási igében is azt látjuk, hogy a büntetés része, hogy a természet rendje felborul. Elmarad az eső, ezáltal a termés is, ami nemcsak az embert sújtja, hanem az általa uralt természetet is, a többi élőlényt. Nem kérdés, nem feltételezés, nem spekuláció, tény: benne van Isten kijelentésében: a bűneitek miatt... Felsejlik ebben Isten bosszúja, Isten ereje, hatalma, aki a tengernek határt, gátat szab: mi történik, ha a büntetés részeként ez a határszabás megszűnik, mérséklődik, és a tenger megkóstolhatja a szárazföldet s ezáltal az ember élőhelyeit, életterét is.

Megdöbbsentő belegondolni, hogy míg ma sokan pusztá jó szándéktól vezérelten meg akarják menteni a Földet, aközben a Föld köszöni, de jól van. Nem a Föld van veszélyben, hanem az ember. A tét, hogy a Föld az ember számára élhető közeg marad-e vagy sem. És én azt gondolom Isten Igéje alapján, hogy ha az ember szíve nem változik meg, ha nem tér Istenhez, ha nem fordul vissza a teremtőjéhez, akkor nem fog megmenekülni, mert az elnyomás és kizsákmányolás mit sem fog változni. Ennek pedig logikus következménye a pusztulás.

##### b. Társadalmi/közösségi állapotok

A második kapcsolódó pont a társadalmi állapotok, amiben megállít minket Isten Igéje. Nem kell részleteznem, azt hiszem, bár lehet, hogy burokban élsz, és azt látod, hogy minden rendben van és rendben vagyunk. „*Mindig voltak és lesznek megoldandó feladatok, igazságtalanságok, de jók az irányok.*” Nos, érdemes akkor jobban tájékozódni és meghallani az elnyomottak hangját, a kisemmizettekét, a szegényekét, a megalázottakét és meglátni a legjobbnak tűnő jótévőkben is az elnyomót. Mindegy, ki és milyen színben, oldalról vezet, a hatalom természete tapasztalataink szerint nem változik, csak kérdés, hogy van-e prófétai szó egy közösségben, városban, országban, a világ bármely részén. Az elnyomás, a jó rossznak mondása, a kifordultság, a nem az életet szolgáló erők térnyerése itt van köztünk. Az elbutulás, a félelem vezérelt viselkedés, a propaganda által terjesztett féligazságok elfogadása és a mindenféle értelemben vett elkövetés nem ismeretlen a számunkra sem. És a határtalanság, amiről Jeremiás is beszél. A szerelem nem ismer határokat. Abszolút értékű, hitvallássá lett. De a gyűlölet, a bosszú és a másik kizsákmányolása, a vagyonszerzés, a hatalom gyakorlása sem ismer határokat és ehhez mindennapi történeteink vannak. És legyünk alázatosak Isten előtt: ezek a mi történeteink is lehetnek, valahogy mi is a részei lehetünk, nem vagyunk izolálva mindettől, nem rajtuk kívül álló dolgok ezek. Isten ítélete sújthat bennünket, igazán minden oka meglenne rá.

##### c. Egyéni sors és kapcsolatok

Szükséges végül az egyéni sors, a saját kapcsolatrendszer vonatkozásaiba is beletekintünk. Itt is tetten érhető, jelen van az elfordulás, nem vagyunk mentesek, nem vagyunk megkíméltek, nem vagyunk különbek. Az elfordulás mentalitása, hogy „én jobban tudom”. Szélsőségesen individualista, a másikkal nem törődő hozzáállás, lám már az ókorban is. Megdöbbsentő, hogy is lehetséges mindez. Mikor érzékeljük a környezetünkben a válság jeleit, mikor az Ige tükröt tart elénk, akár látjuk ordító jeleit a saját életünkben, akár nem, bűnbánattal közeledjünk Isten felé és ne engedjük lepattanni magunkat erről: Uram, érintett vagyok, a része vagyok annak, ami történik. Könyörülj rajtam is, segíts, mert elvesztem nélküled. Fedd fel a vakságom, a süketségem és szabadíts meg, mert nélküled elvesztem.

#### 5. Reménység és evangélium

Hogy jelenik meg az evangélium mindebben, hol mutatkozik meg Isten hatalma és szeretete, a megbocsátás? Hol van feltámadás a halálból, hol van a kiút? Mit kínál Isten ebben a helyzetben a népének gyógyírként? **Isten bosszút állt! Igazságot tett!** Azt kell, hogy mondjam, hogy Isten igazságot szolgáltat és nem felejt el az elnyomottakat. Meghallja kiáltásukat és jelenleg is látható módon, illetve majd az eljövendő ítéletben igazságot tesz. De ami a számunkra különösen fontos, hogy ezt már meg is tette, Krisztusban, aki odaállt Isten és mi közénk, és aki elhordozta Isten haragját, a bűnök büntetését, hordozta váltságahalálában mindazt, amit mi érdemeltünk volna. Jézus beállt Isten és közénk. És ez egyáltalán nem természetes, nem evidens, hanem rendkívüli, csodálatos és felfoghatatlan. Megszerezte a számunkra a megszerezhetetlent és megbékéltetett Istennel. Még fájdalmasabb hát, ha egy Krisztust ismerő, őt szájára vevő kisebb-nagyobb közösség él ugyanúgy, ahogy Jeremiás korának emberei... Ő, ha a bűneink súlyán múltna, hogy miként élhetjük át Isten gondviselését, már rég kietlen lenne a Föld... Ezzel együtt még inkább alázatra, megtérésre, Istenhez fordulásra hív mindez. És könyörgésre: Istenünk, könyörülj rajtunk, újíts meg minket, szabadíts meg, mert nélküled elvesztünk.

Az evangélium, hogy Isten szeretete, szerelme határtalan a mi irányunkba, a kegyelme végtelenül árad ránk, mégis határok és keretek közt ragadható meg, hiszen ilyen létformában élünk. A keret pedig a „ma”, a döntés, a Hozzá fordulás.

Kiáltunk hát ma, forduljunk Isten felé, és kérjük: Urunk, könyörülj rajtunk, könyörülj az országunkon, a vezetőinken, szabadíts meg minket, hogy lássunk, halljunk és azok legyünk, akiknek teremtettél minket: a te gyermekeid, a te néped, akiket a dicsőséged magasztalására hívtál el és választottál ki.